

Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület
MME a BirdLife International partnere Magyarországon

1121 Budapest, Költő utca 21.
e-mail: mme@mme.hu
telefon: 06 1 275 6247

Hazánk madárvédelmét támogathatja
adományával és adójának 1%-ával!
Bankszámlaszámunk: 11712004-20011215
Adószámunk: 19001243-2-43

KEDVES TAGTÁRSUNK! TISZTELT TERMÉSZETVÉDŐ!

2021 a cigánycsuk éve volt. Ez a kedves énekesmadár, amelynek az állománya az elmúlt évtizedekben a felére csökkent, sok problémára hívja fel a figyelmünket. Élőhelyei a mezőgazdasági területek egyre intenzívebb használata, a bokros, cserjés területek eltűnése miatt beszűkültek. A táplálékbázisát képező rovarállományok csökkenése ijesztő mértékű a vegyszerhasználat és a rovarélőhelyek eltűnése következtében. Vonuló fajként telelőterületein is sokféle negatív hatással kell szembenéznie. Azonban ez az év sajnos nem a cigánycsuk éveként fog bevonulni a történelemkönyvekbe. Elsősorban úgy fognak emlékezni rá, hogy a koronavírus-járvány ebben az évben szedte a legtöbb áldozatot hazánkban és Európában. Megrendülten emlékezünk volt elnökünkre Kállay György és azokra a tagjainkra, önkénteseinkre, tisztségviselőinkre, akiket vagy akiknek a családtagjait a járvány következtében veszítettünk el.

Ma, amikor ezeket a sorokat írjuk, úgy tűnik, hogy a járvány alábbhagyott, és talán már további nagy hullámokra nem kell számítani. Megnyugodni azonban nem tudunk, mert közben a szomszédságunkban kitört az orosz–ukrán háború, amely szintén emberéleteket követel. Természetesen ezek a krízisek, amelyeket át kell élnünk, sokféleképpen hatnak a természeti környezetünkre és a madarakra is. Majd csak hosszabb távon tudjuk értékelni, hogy ez mit jelent pontosan, de egyértelmű, hogy újabb kihívások elé állítják a természetvédelmet.

Mindeközben a természetvédelmi feladataink nem csökkennek, hanem akár sokasodnak is.

Emlékezzünk akár a nagy port kavart turai madármérgezéses esetre, amelynek kapcsán az egész ország felháborodott, és reméljük, hogy a társadalom nyomása a megfelelő lépéseket is kikényszeríti. Felidézhetjük a lelőtt vörösnyakú lúd esetét is, amely felhívta a figyelmet a vadászati szabályozás nem kellően átgondolt módosítására. A mezőgazdasági politika tekintetében az év során fontos döntések születtek, amelyek sajnos nagyjából kedvezőtlenek voltak, a várt jelentős zöldfordulat továbbra se következett be, ami nem túl jó hír az év madarának.

Szeretnénk pozitív eredményekről is beszámolni. Az év során elkészült Magyarország madáratlasza, amelynek adatgyűjtésében és összeállításában közel ezer önkéntes vett részt. A könyvben egyedülálló részletességgel mutatjuk be az egyes fajok jelenlegi elterjedési területeit, illetve azok változását. A könyv a madártani közösségen kívül is érdeklődést váltott ki, és a Highlights of Hungary díját is elnyerte. Az év végére elkészült a Magyarország ragadozó madarai és baglyai című kétkötetes monumentális mű, amely az elmúlt ötven év nemzetközi szinten is kiemelkedő ragadozómadár-védelmi és -kutatási munkáját foglalja össze.

Közösségszervezés területén is jelentős előrelépések történtek. Újjáalakult a Vízimadár-védelmi Szakosztályunk, megalakult a Ritkaságvadász Szakosztályunk és szervezés alatt van a Lepkevédelmi Szakosztályunk is. Ezekon kívül a pozitív jövőkép biztos zálogaként megalakult az MME Ifjúsági Tagozata.

Az elmúlt évek mindent, amit megszoktunk felborítottak és nem tudhatjuk, mit hoznak az előttünk állók, csak azt tudjuk, hogy nekünk folytatnunk kell a természet- és madárvédelmi tevékenységünket, és ezt a felbolydult világot meg kell próbálnunk a tőlünk telhető legjobb munkával a fenntartható, természetel és madarakkal összhangban és békében élő jövőkép felé terelni.

Köszönjük egész éves támogatásukat, és kérjük, a jövőben is tartsanak velünk, mert egyre több a dolgunk a természet- és a madárvédelem területén!

Bukor Zoltán
Bukor Zoltán
elnök

Halmos Gergő
Halmos Gergő
igazgató

TAGSÁG ÉS ORSZÁGOS HELYI CSOPORT HÁLÓZAT

Az egyesület számára kiemelten fontos, hogy tevékenységünk minél szélesebb körű figyelmet kapjon. Éppen ezért a társadalmi támogatottság legfőbb értékünk és munkánk alapja. Küldetésünket, a természetvédelmi és a társadalmi szintű szemléletformáló és partnerségi feladatok ellátását jelenleg 30 helyi csoportunk segíti, miközben egy további csoport a külföldi tagjainkat tömöríti. Ezek a helyi szervezetek teszik lehetővé, hogy az ország egész területén képviseljünk mind a szervezetet, mind a természetvédelem és a környezeti nevelés ügyét.

A helyi csoportok az adott térségben élő tagjaink tevékenységét koordinálják. Lakcíme alapján minden új egyesületi tag – hacsak nincs ettől eltérő kérése – a területileg illetékes helyi csoportunk tagjává válik. A belépés után a helyi csoport is felveszi a kapcsolatot az új tagtársunkkal, és rendszeres elektronikus levelekben, esetenként havi hírlevelekben tájékoztatja a csoport eseményeiről, kirándulásairól, természetvédelmi akcióiról, melyekbe a tagok így be tudnak kapcsolódni.

Az MME Központi Irodája természetvédelmi és környezeti nevelési szakmai anyagokkal, pénzügyi és adminisztrációs háttérrel, illetve a tagdíjakból, adományokból és pályázati forrásokból befolyó összegekkel segíti a helyi csoportok működését. Helyi csoportjaink pedig évente több tízezer önkéntes munkórában végeznek természetvédelmi és környezeti nevelési tevékenységet.

Az 1974. január 6-i megalakulás és a 2021. december 31. közötti időszakban 39 992-en léptek be szervezetünkbe. 2021. év végi nyilvántartásunk szerint a fizetőtag-létszámunk 6400 fő, tagságunk a családi tagokkal együtt 10 527 főt számlált.

SZAKPOLITIKA, NEMZETKÖZI TEVÉKENYSÉG

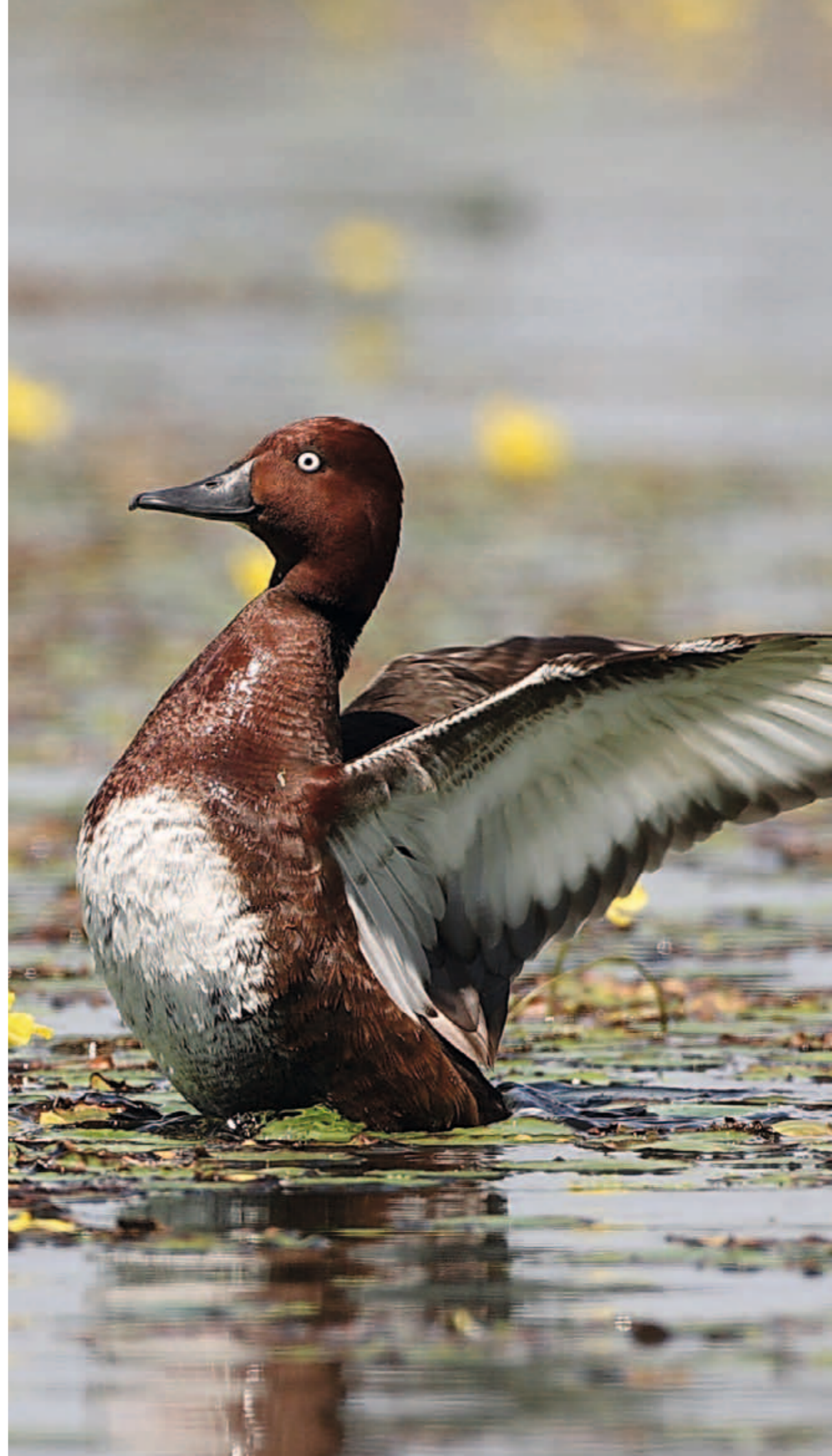

Partnership for
nature and people

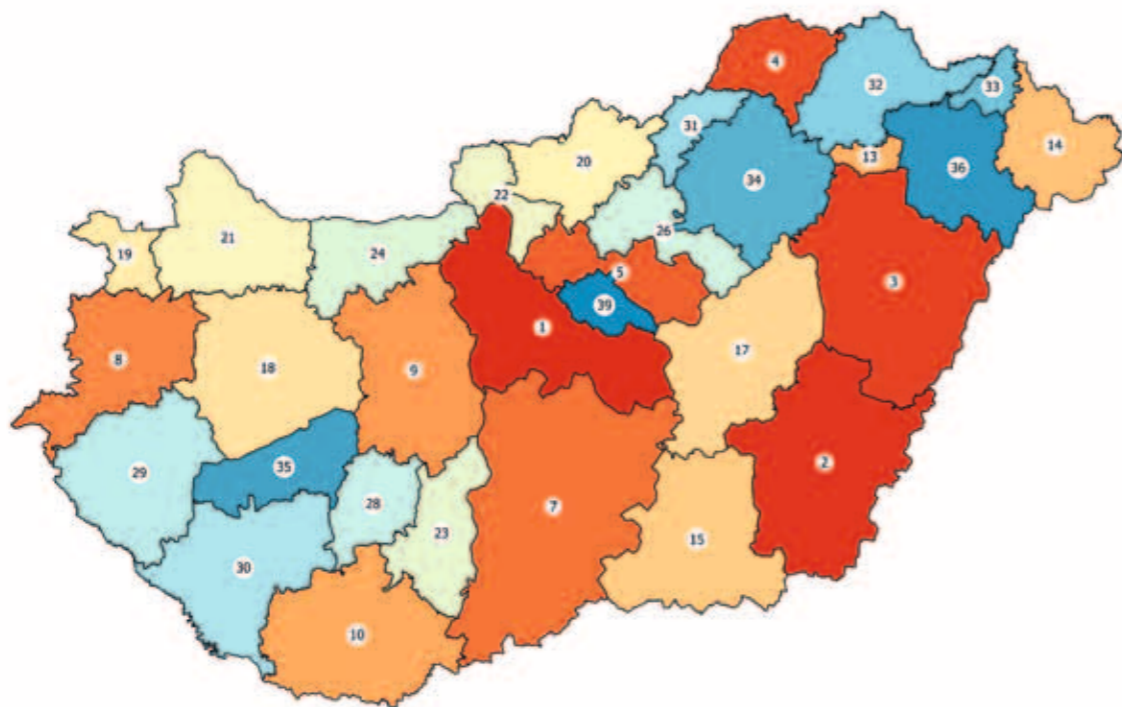

Szakembereink a természeti értékek megőrzését képviselik több testületben – például az Országos Környezetvédelmi Tanácsban, a Vidékfejlesztési program és a Halászati program monitoringbizottságában és folyamatosan véleményezzük a jogszabálytervezeteket, országos programokat. Az év során szervezetünk legaktívabban a közös agrárpolitika reformjáért és annak hazai megvalósítási terveinek kedvező irányba tereléséért kampányolt.

Egyesületünk nemzetközi szervezete, a BirdLife International a világ legnagyobb természetvédelmi hálózata, amely több mint 110 országban 2,5 millió taggal és 4000 alkalmazottal áll a madár- és természetvédelem szolgálatában. Az európai és közép-ázsiai régió képviselői irodája Brüsszelben működik, ahol az egyik legjelentősebb természetvédő csoportosulásként dolgozunk az Európai Unió „zöldebbé tételéért”. A régió működését felügyelő bizottság elnöki tisztjét az MME képviselője tölti be. Az év során segítettük a BirdLife hálózatának fejlesztését részben a Balkán regionális fejlesztési programjának pénzügyi támogatásával, részben tanácsadással. A Nyugat-Balkán számos madárfajunk fontos vonulási útvonala és telelőterülete, ezért egyesületünk stratégiai céljai közé tartozik ebben a régióban erős partnerszervezetek megalakulásának segítése. Reményeink szerint hamarosan Albániában és Boszna-Hercegovinában is teljes jogú partnerszervezetek lépnek a BirdLife hálózatába. Az MME tagja a Nemzetközi Természetvédelmi Uniónak (IUCN) is, amelynek Magyar Nemzeti Bizottságában, illetve szakbizottságaiban tevékenykedünk.

HELYI CSOPORTOK BEMUTATÁSA

CSOPORT	TAG- LÉTSZÁM	CSALÁDI TAGOKKAL	ÖNKÉNTES	TEVÉKENYSÉGEK																																																		
1. Budapesti	2342	3676	305																																																			
3. Hajdú-Bihar megyei	217	321	53																																																			
5. Gödöllő	175	316	27																																																			
8. Vas megyei	131	194	97																																																			
10. Baranyai	439	852	195																																																			
14. Szatmár-Beregi	23	49	12																																																			
17. Jász-Nagykun-Szolnok	170	242	14	<table border="1"> <thead> <tr> <th>CSOPORT</th> <th>TAG- LÉTSZÁM</th> <th>CSALÁDI TAGOKKAL</th> <th>ÖNKÉNTES</th> <th>TEVÉKENYSÉGEK</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>18. Veszprém</td> <td>207</td> <td>358</td> <td>18</td> <td></td> </tr> <tr> <td>20. Nógrád megyei</td> <td>88</td> <td>162</td> <td>29</td> <td></td> </tr> <tr> <td>22. Börzsönyi</td> <td>229</td> <td>414</td> <td>75</td> <td></td> </tr> <tr> <td>24. Komárom-Esztergom m.</td> <td>187</td> <td>295</td> <td>120</td> <td></td> </tr> <tr> <td>28. Dombóvári</td> <td>90</td> <td>156</td> <td>35</td> <td></td> </tr> <tr> <td>30. Kaposvári</td> <td>72</td> <td>106</td> <td>14</td> <td></td> </tr> <tr> <td>33. Zempléni</td> <td>52</td> <td>103</td> <td>14</td> <td></td> </tr> <tr> <td>35. Dél-Balatoni</td> <td>74</td> <td>136</td> <td>14</td> <td></td> </tr> <tr> <td>39. Tápió</td> <td>85</td> <td>171</td> <td>14</td> <td> <p>Összesen: 6 389 10 504 1655</p> </td></tr></tbody></table>	CSOPORT	TAG- LÉTSZÁM	CSALÁDI TAGOKKAL	ÖNKÉNTES	TEVÉKENYSÉGEK	18. Veszprém	207	358	18		20. Nógrád megyei	88	162	29		22. Börzsönyi	229	414	75		24. Komárom-Esztergom m.	187	295	120		28. Dombóvári	90	156	35		30. Kaposvári	72	106	14		33. Zempléni	52	103	14		35. Dél-Balatoni	74	136	14		39. Tápió	85	171	14	<p>Összesen: 6 389 10 504 1655</p>
CSOPORT	TAG- LÉTSZÁM	CSALÁDI TAGOKKAL	ÖNKÉNTES	TEVÉKENYSÉGEK																																																		
18. Veszprém	207	358	18																																																			
20. Nógrád megyei	88	162	29																																																			
22. Börzsönyi	229	414	75																																																			
24. Komárom-Esztergom m.	187	295	120																																																			
28. Dombóvári	90	156	35																																																			
30. Kaposvári	72	106	14																																																			
33. Zempléni	52	103	14																																																			
35. Dél-Balatoni	74	136	14																																																			
39. Tápió	85	171	14	<p>Összesen: 6 389 10 504 1655</p>																																																		

- Szerepvállalás környezeti nevelésben
- Gyerek- illetve gyűrűzőtáborok szervezése
- Odú kihelyezése, karbantartása, felügyelete
- Madárgyűrűzés, madárgyűrűzési bemutatók és madárgyűrűző táborok tartása
- Élőhelyek felügyelete, karbantartása, felújítása
- Sérült madarak mentése
- Szemétszedés, takarítás
- Aktív részvétel fajvédelmi munkálatokban
- Kutatás, monitoring

Minden helyi csoport részt vesz országos és helyi érdeklődésre számot tartó események szervezésében.

A csoportok fő tevékenységét sötét piktogramokkal jelöltük!

SZAKOSZTÁLYOK

RAGADOZÓMADÁR-VÉDELMI SZAKOSZTÁLY (RMVSZ)

A szakosztály folyamatosan monitorozza a ritka, kiemelt természeti értéket képviselő fajokat. Évente valamennyi párra kiterjedő felmérést végzünk a következő fajok esetében: uhu, békászó sas, parlagi sas, szirti sas, rétisas, hamvas rétihéja, kígyászölyv, vörös kánya, pusztai ölyv, kék vércse, kerecsensólyom és vándorsólyom. Majdnem minden párra kiterjedő monitoringtevékenységet folytattunk a fekete gólya, a gyöngybagoly, az uráli bagoly, a darázsölyv és a barna kánya vonatkozásában. Széles körű monitoring zajlik a kuvik és a füleskuvik esetében, illetve egyre bővülő mértékű volt az állományfelmérés a macskabagoly, az erdei fülesbagoly, a karvaly, a héja, a barna rétihéja, az egerészölyv, a kabasólyom és a vörös vércse esetében. Ugyancsak lehetőség szerint minden párra vonatkozó felmérés indult 2021-ben a törpekuvik esetében is. Monitoringtevékenységünk valamennyi fajra kiterjedő eredményei az MME honlapján érhetőek el. A szakosztály tagjai 2021-ben elkészítették a Magyarország ragadozó madarai és baglyai című kétkötetes könyvet, amely már kapható az MME Boltban. A kötetben megtalálható valamennyi nappali ragadozómadár- és bagolyfajunk részletes ismertetése. A kötet hazai könyvkiadásban is szinte példa nélküli összefogással készült, annak elkészítésében 194 fő vett részt. A világvárvány következményeként a Súlyomcsalagató nevű éves konferenciát 2021-ben online módon sikeresen megtartottuk. Megjelentettük a Heliaca nevű évkönyvünk 17. évfolyamát, amely az MME honlapján érhető el.

KÉTÉLTŰ- ÉS HÜLLŐVÉDELMI SZAKOSZTÁLY (KHVSZ)

A szakosztály haragossikló-élőhelyvédelmi programja 2011 óta zajlik, melynek keretében 2021-ben is folytattuk a Duna menti, a vörös-kővári, valamint a Buda környéki állományok monitorozását. A felmérésekre a Természet Szolgálatában Alapítvánnyal

(TSZA) együttműködve, a területileg érintett nemzeti park igazgatóságokkal (Duna-Dráva és Duna-Ipoly) kötött kutatási szerződések alapján került sor. A 2021-ben a Vörös-kőváron 22 észlelésünk volt, melyek közül nyolc példányt sikerült lemérni, és egy példány rádiótelemetriás jelölésére került sor. A budaörsi élőhelyen az elmúlt három évben kifejezetten megcsappantak az észlelések. Ennek oka elsősorban a terület megnövekedett turista- és rekreációs forgalma, illetve az, hogy a kirándulók és kerékpárosok rendszeresen letérnek a kijelölt turistaútról, ezzel pedig taposás útján károsítják az egyébként is sérülékeny, a haragossiklók és más védett állat- és növényfajok élőhelyét jelentő sziklagyepet.

A Természet Szolgálatában Alapítvánnyal (TSZA) szorosan együttműködve 2015 óta zajlik a keresztes vipera hazai állományainak felmérése a Duna-Dráva, a Balaton-felvidéki, a Hortobágyi és az Aggteleki Nemzeti Park területein. A tavaszi és őszi időszakban három mintavételi területre szerveztünk bejárásokat, de a járványügyi rendelkezések sok esetben módosították az eredeti terveinket. A 2020/2021-es tél és tavasz ismét rendkívül aszályos volt, ami nem kedvezett a keresztes viperák kora tavaszi észlelésének. Május elején kerültek elő a nőstények. Kaszón három, Zalában négy, míg a Zemplénben 11, a Beregi síkon pedig további 55 példányt észleltünk.

2021-ben hetedik alkalommal, Parád-fürdőn került megrendezésre 10-18 év közötti iskolásoknak szervezett herpetológiai táborunk, a Herptábor, melyen 32 érdeklődő vehetett részt. A terepi és csoportos foglalkozások mellett szakmai előadásokat is hallhattak a táborlakók, a túrák során pedig testközelből fedezhették fel a Mátra kétéltű- és hüllővilágát, valamint szerezhettek átfogó ismereteket az élőhely herpetofaunájáról.

Az Országos Kétéltű- és Hüllőtérképezés programunk sikere továbbra is töretlen, melyet a 2021-ben lelkes önkénteseink által honlapunkra beküldött 3345 új megfigyelés is bizonyít. Ennek köszönhetően a program elindítása óta eltelt 11 év során összesen 68 838 előfordulási adat (41 900 kétéltű és 26 938 hüllő) gyűlt össze. Az év során a Kétéltű- és Hüllőtérképezés telefonos applikáció fejlesztése is

MAGYARORSZÁG
RAGADOZÓ MADARAI
ÉS BAGLYAI

Szerkesztette: Harsányi László és Bagyura János

MAGYARORSZÁG
RAGADOZÓ MADARAI
ÉS BAGLYAI

Szerkesztette: Harsányi László és Bagyura János

megettörtént, így az alkalmazás az Android-rendszer mellett most már iOS-en is elérhető. Az eddigi évekhez hasonlóan 2021-ben is díjaztuk leglelkesebb felhasználóinkat: a legtöbb adatot és a legszebb képeket feltöltők közül a dobogósokat ismét az év fájával díszített ajándékokkal jutalmaztuk.

Az előző évekhez hasonlóan szakosztályunk 2021-ben is kiválasztott egy fajt, melyre megkülönböztetett figyelem irányult. Ez alkalommal az év kétéltűje címet a zöld varangy érdemelte ki. Az Agrárminisztérium Zöld forrás pályázata által is támogatott program keretében Magyarország békafajait bemutató 12 db rollupból vándorkiállítást állítottunk össze, mely a korábbi években készült, hazai kígyókat és gyíkokat bemutató kiállításainkkal együtt az év során 33 (az elmúlt években összesen 105) helyszínre jutott el. A kommunikációt letölthető előadással, feladatlapmal, képválógatással, rajzpályázati felhívással és ismeretterjesztő cikkekkkel, illetve az ezekre a figyelmet felhívó sajtóközleménnyel szélesítettük. Az év során, amennyire a járványügyi korlátozások lehetővé tették, munkánkat különböző rendezvényeken is népszerűsítettük: részt vettünk többek között a Dömösi Zöld Forratagon, a Mátra Múzeum által az Állatok Világnapja alkalmából rendezett családi napon és a TerraPlazán is.

EMLŐSVÉDELMI SZAKOSZTÁLY (EVSZ)

2021-ben is a Bat4Man – Antropogén környezetben élő denevérállományok védelme ÉK-Magyarország területén című, romániai vezetésű, szlovák, ukrán partnerekkel zajló interregionális projekt képezte a szakosztály munkájának gerincét. Folytatódtak az előző évben elkezdett ismeretterjesztési, tudatformálási tevékenységek: az MME honlapján indult Denevérvédelem rovat, A hónap denevére című cikksorozat, vándorkiállítás, iskolai előadások. Kiadtuk a Denevérmánia frissített verzióját, amelyből a magyar nyelvű változat mellett három további nyelven készültek példányok a projektpartnerek részére. Folyik egy denevérhatározó applikáció fejlesztése, illetve az egyesülethez érkező, denevérekkel kapcsolatos kérdések megválaszolása, tanácsadás. A projekt keretében is folytatódtak azok a gyakorlati védelmi intézkedések, amelyek képesek a fajcsoporttal kapcsolatos konfliktushelyzeteket csökkenteni, így például denevérszálláshelyek stabilizálása/átalakítása, épü-

letek takarítása, denevérmentesítés és -mentés is történt. A munka része volt gyakorlati útmutatók készítése, jó példák bemutatása több témakörben (denevérodú, fényszennyezés és denevérek, épületek renoválása és átépítése, denevérek mentése), amelyeket külföldi tapasztalatok átvételével és hazai tapasztalatok alapján állítottunk össze.

2021-ben érezhetően megszorodtak a denevérekkel kapcsolatos lakossági bejelentések, segítségkérések. Feltételezhető, hogy az éppen zajló projekt mellett ennek több tényező is oka lehet: épületszigetelések, felújítások országszerte, klímaváltozás, szárazság, koronavírus miatti kiemelt figyelem. Mindez felhívja a téma aktualitására is a figyelmet.

A 2021-ben alakult, első európai szintű emlősvédelmi szervezet, a Mammal Conservation Europe egyik alapító tagja az MME-EVSZ.

HARKÁLYVÉDELMI-SZAKOSZTÁLY (HVSZ)

Elindítottuk az országos fehérhátú fakopáncs felmérésünket, melynek célja a hazai fészkelő populáció állomány nagyságának pontos becslése, és a faj elterjedési területeinek pontosítása. A felmérés a faj elterjedési területének szinte egészét érintette. A projektben 25-30 felmérő vett részt, és 92 db UTM négyzetből gyűjtöttünk adatokat. 154-159 fehérhátú fakopáncs, 127 hamvas küllő és 8 kis légykapó revírről érkeztek információk. Ezzel sikeresnek mondható a 2021-es felmérés, melyet 2022-ben is folytatunk, majd ezután elvégezzük az adatok kiértékelését. Októberben külföldi szponzor bevonásával 3 napos „Harkály Camp” tábort szerveztünk ahol 13 Helyi Csoport képviselőjében 33 nagyrészen az IFI tagozat tagjaiból álló résztvevő számára, előadásokkal, terepi megfigyelő túrákkal és kiváló hangulatú csapatépítéssel népszerűsítettük szakosztályunk tevékenységét. Szaktudásunkat érvényesítettük a 2022-es év madara a zöld küllő kommunikációs anyagainak előállításában is.

TERMÉSZETVÉDELMI PROGRAMOK

ÁRAMÜTÉS-MEGELŐZÉSI PROGRAM

2021-ben közel 4000 középvezetékű oszlopot ellenőrzött egyesületünk. Kiemelkedő nagyságrendű felmérőmunka zajlott a Kisalföldi Helyi Csoport területén. Az oszlopok csúcsára telepített oszlopkapcsoló készülékek még utólagos átalakítás (madárkiülők, burkolt áramkötések, madárszárnyterelő beépítése) után is jelentős madárpusztulást okozhatnak, különösen a nagy termetű fajok körében. Az E.ON-nal és a Kaposvári Villamossági Gyárral (KVGY) közös fejlesztés eredményeként ezek kiváltására, illetve a függőleges helyzetű kapcsolók kezelésére született jó műszaki megoldás. Kifejlesztésre

került a fejjel lefelé fordított oszlopkapcsoló, amelyből minden szolgáltató ellátási területén, telepítettek legalább egyet üzemviteli és madárvédelmi tesztelés céljából. Minősítése madárvédelmi szempontból megnyugtató eredményt hozott, ezért kezdeményeztük, hogy ezzel cseréljék le a hagyományos készülékeket. A közös fejlesztés nyomán a jelenlegi szolgáltató Opus Titász ellátási területén tíz helyszínen tudtuk minősíteni a KVGY másik két termékét, a meglévő hálózat függőleges oszlopkapcsolóira kifejlesztett új burkolattípusokat. Szerencsére az egyszerűbb felépítésű védőrács is elégségesnek, madárbarátnak bizonyult, melynek országos bevezetését kezdeményeztük.

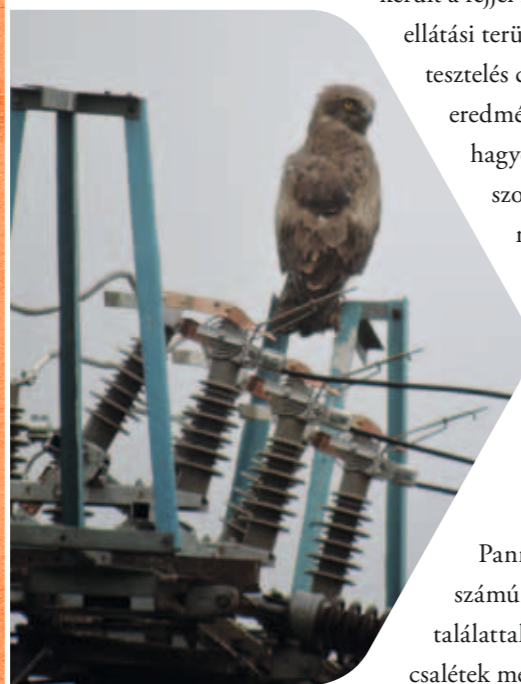
MÉRGEZÉS-MEGELŐZÉSI PROGRAM

PannonEagle LIFE mérge- és tetemkereső kutyás egysége rekordszámú – 206 terepi keresést hajtott végre, amely során összesen 290 találattal –, 156 mérgezéssel kapcsolatos tetem, valamint 134 mérgezett csalétek megtalálásával járult hozzá az esetek felderítéséhez. Sajnálatos módon az idei évben több kirívó eset is történt.

A Green Balkans szervezet munkatársainak értesítése alapján vonultunk ki egy nyomkövetővel jelölt barátkeselyűhöz Magyarország területére, gyanús GPS-adatokra támaszkodva, a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság (HNPI) természetvédelmi őrszolgálatával. A nyomkövető adatainak elemzésével, majd „Carlo” segítségével a jeladó helyétől több kilométerre egyértelmű nyomok kerültek elő arra vonatkozóan, hogy a madarat meglőtték, és a tetemét elszállították a helyszínről, az eltávolított GPS-jeladót pedig megpróbálták eltüntetni. A rendőrség elvégezte a szükséges nyomok rögzítését, és természetkárosítás bűncselekménye miatt indult nyomozás.

Nyolc kiemelkedően eredményes év után nyugdíjba vonult „Falco”, Közép-Európa első mérge- és tetemkereső kutyája. A 2013-ban létrehozott kutyás egység 2017-ig kizárólag vele látta el a mérgezéses esetek helyszínelését, de egészen 2021-ig kiemelkedően fontos szerepe volt az egység munkájában. Ez idő alatt „Falco” 905 terepi keresést hajtott végre, és 403 esetben talált mérgezéssel kapcsolatos tetemet vagy mérgeanyagokat, továbbá több sikeres házkutatáson vett részt itthon és külföldön.

2021 augusztusában minden idők legsúlyosabb szándékos ragadozómérgezéses esete történt hazánkban. A pest megyei Tura és Galgahévíz települések határában lakossági bejelentés alapján derült fény a kirívó esetre. A mérgezés közel 8000 ha-os területet érintett, amelynek elhelyezkedése megegyezett a turai Szent András Dombi Vadásztársaság teljes működési területével. Az összehangolt munkának köszönhetően az MME és a Kiskunság Nemzeti Park Igazgatóság mérge- és tetemkereső kutyás egységei, a Duna–Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság természetvédelmi őrszolgálatának tagjai, önkéntesek

és a lakosság segítségével sikerült azonosítani a mérgezett csalétekkel kezelt területeket. Két hónap alatt 259 mérgezéssel kapcsolatos „találat” történt az esettel kapcsolatban: 118 mérgezett állat és 141 csalétek került felkutatásra.

Az MME intenzív kommunikációs kampányának és a társadalmi nyomásnak jelentős szerepe volt abban, hogy 2021 decemberében az Országgyűlés elfogadta a 2021. évi CXXVIII. törvényt, amelynek köszönhetően súlyosabban szankcionálhatják a mérgezéses bűncselekményeket. A törvény szigorítása ugyan előremutató, azonban az elkövetők felelősségre vonásához további precedensértékű ítéletek szükségesek.

<https://imperialeagle.eu/>

<https://www.facebook.com/PannonEagleLIFE>

SZALAKÓTAVÉDELMI PROGRAM

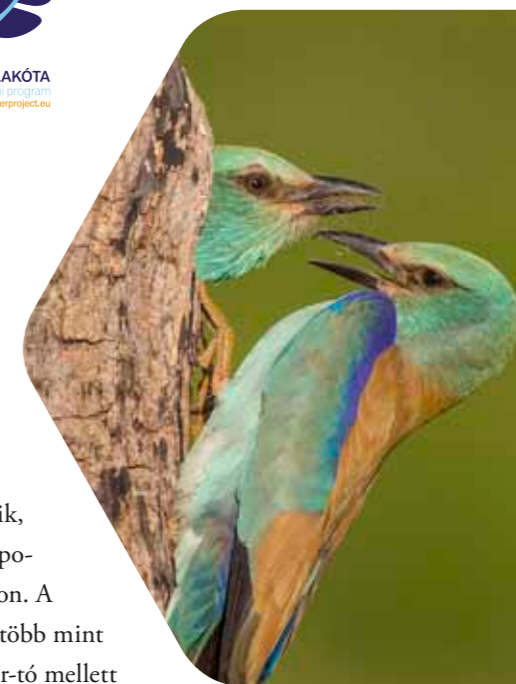
A szalakótavédelem a Kárpát-medencében elnevezésű LIFE projekt fenntartási idejében is folytatódott a szalakóták éves monitoringja, amelynek keretében az MME-alkalmazottak, a nemzetipark-igazgatóságok természetvédelmi őrői és az önkéntesek felmérték a Magyarországon költő szalakóták számát. Az adatok feldolgozása után kiderült, hogy az elmúlt évek kedvező folyamata folytatódott: a hazánkban költő szalakótaállomány 2200-2400 párra növekedett. A szalakótás LIFE projekt egyik fontos eredményeként a természetes odúkban költő párok száma folyamatosan emelkedik, mivel a fő cél az, hogy a Kárpát-medencében költő szalakótapopuláció emberi tevékenységtől függetlenül is fennmaradjon. A dunántúli állomány emelkedése folytatódott, 2021-ben már több mint 70 pár költött ebben a térségben. A 2019-ben, a szegedi Fehér-tó mellett megnyílt a Szalakóta Látogatóközpont, amelynek üzemeltetését a Csongrád Megyei Helyi Csoportunk látja el és ökoturisztikai, környezeti nevelési programokkal, szakvezetési túsorokkal, madárgyűrzési bemutatókkal, ismeretterjesztő programokkal és ornitológiai táborokkal várja a látogatókat.

További információ: www.rollerproject.eu

KÉKVÉRCSE-VÉDELMI PROGRAM

A 2021-ben 1200-1300 párra becsültük a kék vércse hazai költő állományát. Ez a színpompás vándormadár Afrikából hazatérve Közép- és Kelet-Magyarország pusztai vetésivarjú telepei mellett egyre gyakrabban költ műfészekben, ezért a védelmi intézkedéseinktől nagyban függ állományának alakulása. Az MME partnereivel – elsősorban a nemzetipark-igazgatóságokkal – folyamatosan helyezünk ki költőládákat vércsék számára. A kék és vörös vércsék sikerrel költenek ezekben, és a szaporulatuk már megkezdte a Dunától nyugatra fekvő puszták meghódítását. A Fejér és Győr-Moson-Sopron me-

gyei visszatelepülés és állománynövekedés elősegítésére az MME és a Fertő–Hanság Nemzeti Park Igazgatóság szakemberei sikerrel pályáztak egy LIFE+ projektre, mely öt éven keresztül foglalkozik majd a kékvércse- és tűzokállományok védelmével ebben a térségben. A kék vércsék nomád életformájának tanulmányozását folytatva 30 műholdas jeladót szereltünk fel madarakra járszági költőtelepeken és hazai gyülekezőhelyeken. A korábbi nyomkövetésből származó kutatási eredmények megdöbbentő eredményt hoztak. Angolában felfedeztük a világ talán legnagyobb ragadozómadár-éjszakázóhelyét ahol több százezer, vagy akár 1 millió kék vércse ad randevút egymásnak évről évre. Helyi informátorok szerint egyetlen gyülekezőn 10000 példányra rúg az évente elfogyasztott kék vércsék száma, noha itt is, mint szinte minden vonulási állomáson e madarakat nemzetközi egyezmények is védik. Az aggasztó tények tisztázására és egy védelmi program kidolgozására megtettük az első lépéseket. A tervezett tevékenységekről a projekt nemzetközi weboldala ad bővebb tájékoztatást angol nyelven (falcoproject.eu).

További információ: www.falcoproject.eu

KERECSENSÓLYOM-VÉDELMI PROGRAM

A kerecsensólyom védelmét célzó tevékenységeink – különböző programok keretében – 2021-ben is tovább folytatódtak.

E programok közül a legjelentősebb A kerecsensólyom és a parlagi sas táplálékbázisának megőrzése a Kárpát-medencében című (LIFE13 NAT/HU/000183) projektet követő After Life program. Február elejétől folyamatosan ellenőriztük a kerecsensólymok fészekfoglalását, illetve később a fiókák számát, hogy megállapíthassuk költési sikerüket.

Országosan 185 fészket foglaló párt sikerült felderíteni. Ezen kívül még nyolc revírben láttak sólymokat, de azokról nincs további információnk. 156 pár költött sikeresen. A kirepült fiatalok, illetve a fészkekben utoljára látott fiókák száma összesen 476 volt. A fiókák fészkenkénti eloszlása a következő volt: 15 fészkekben 1, 33 fészkekben 2,

52 fészkekben 3, 41 fészkekben 4, 15 fészkekben 5 fióka. Az átlagos költési siker 3,05 fióka/fészek volt. A kerecsensólyom hazai fészkelő állománya 185-193 párra tehető. A program keretében a Magyar Villamosenergia-ipari Átviteli Rendszerirányító Zrt. (MAVIR) segítségével tovább folytatódott egy nagyfeszültségű távvezeték tartóoszlopán műfészkekben költő kerecsensólyompár költésének webkamera segítségével történő megfigyelése. A kamerával megfigyelt kerecsensólyom-fészkekben négy tojás volt, egy fióka kelt ki, és az sikeresen ki is repült. A projekt keretében 2021-ben az ország különböző részein lévő kerecsensólyom-fészkekhez a fiókanevelés időszakában (május vége – június eleje) a zsákmányállatok meghatározása érdekében összesen 19 vadfigyelő kamerát helyeztünk ki. E kamerák képeinek kiértékelése folyamatban van. A MAVIR az Agrárminisztériummal, a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesülettel, valamint a Herman Ottó Intézet Nonprofit Kft.-vel együttműködve 12. alkalommal szervezett nemzetközi madárvédelmi konferenciát. A járványhelyzetre való tekintettel a konferencia online formában zajlott le. A külföldi előadók révén idén is számos új madárvédelmi tevékenységet ismerhetett meg a magyar közönség a nagyvilágból.

További információ: www.sakerlife3.mme.hu

PARLAGISAS-VÉDELMI PROGRAM

A PannonEagle LIFE (LIFE15NAT/HU/000902) projekt megvalósítása szempontjából 2021 mozgalmas évnak bizonyult. Az év a 18. Pannon és a 4. Nemzetközi Sasszinkron megszervezésével és a Sasleltár elkészítésével indult. A járszági etetőhelyen a téli időszakban több gyűrűs fiatal parlagi sást sikerült megfigyelni, leolvasni. A járszági dűlőutak mentén megvalósult élőhelyfejlesztéseknél sor került az elszáradt csemeték pótlására, a sérült rágásvédő rácsok cseréjére. A tavaszi apróvad- és madárfelméréseket elvégeztük a kijelölt mintaterületeken, amelyeket a parlagisas-fészkek tavaszi ellenőrzése követett. A koronavírus-járvány ugyan megnehezítette a kapcsolattartást a nemzetközi partnerekkel, a nyár folyamán azonban sikerült a szerb kollégákkal, a BPSSS szervezésében GPS-jeladóval ellátni két szerbiai parlagisas-fiókát.

A hazai parlagisas-párok költési sikerességét június hónapban ellenőriztük.

2021-ben az állományt 350-380 pár közé becsültük, amely egy több évtizedes lassú növekedés eredménye, hiszen a 80-as években még a kipusztulás szélén állt a faj Közép-Európában. Összesen 371 aktív parlagisas-fészket sikerült felderíteni, ugyanakkor az állomány növekedésével párhuzamosan megnőtt az olyan territóriumok száma is, amelyben megfigyeltünk fészkepítést, de költést (tojásrakást) nem állapítottunk meg. Tavasszal 337 pár kezdett bizonyítottan költésbe, de 81 költés (24%) meghiúsult, így végül 245 sikeres fészkből 480 fióka repült ki (1,42 fióka/költő pár, 1,96 fióka/sikeres pár). A fiókák közül 139 példányt (29%) jelölőgyűrűvel láttunk el, valamint tollmintákat egyedi DNS-ujjlenyomat készítése céljából begyűjtöttük. A fészkek ellenőrzése során a szülőmadarak vedlett tollait is összegyűjtjük, hogy a költő egyedeket zavarás nélkül, genetikai módszerekkel azonosítani tudjuk. Az összegyűjtött zsákmánymaradványok segítségével pedig az egyes párok táplálkozási szokásairól szereztünk pontos információkat, amely szintén fontos adat a fajmegőrzési programok számára. Egy parlagisas-fiókára szereltünk műholdas jeladót 2021-ben.

További információ: www.parlagisas.hu

<https://imperialeagle.eu/>

<https://www.facebook.com/PannonEagleLIFE>

TŰZOKVÉDELMI PROGRAM

Az MME tűzokvédelmi tevékenysége a LIFE15/NAT/AT/000834 számú, A tűzok határon átnyúló védelme Közép-Európában című, osztrák–magyar együttműködésben 2016 és 2023 közötti LIFE projekt keretében zajlik. A projekt célja a Kárpát-medence tűzokállományát fenyegető legfontosabb veszélyeztető tényezők mérséklése, kezelése. A projekt költségvetésének nagy részét a kifejlett tűzokok számára a legfőbb veszélyforrást jelentő közép- és nagyfeszültségű légvezetékek földkábelrel történő kiváltására fordítjuk. Emellett akciók zajlanak a faj ökológiai igényeihez igazodó mezőgazdasági művelés elősegítése, valamint a predációs veszteségek csökkentését célul kitűző térségi szintű ragadozógazdálkodási tevé-

kenység megvalósítása érdekében. A legutóbbi időszakokban végzett szinkronszámlálások eredménye alapján a Kárpát-medencei tűzokálmány 2200 fölé emelkedett, ami azt jelenti, hogy mintegy 200 példánnyal többet regisztráltak, mint a projekt elindulása előtt. A tűzok élőhelyhasználatának alaposabb megismerése és a potenciálisan alkalmas élőhelyek felderítése érdekében az MME folytatja tűzokcsibék és öreg tűzoktyúk-jeladóval történő felszerelését. Ennek segítségével nyert adatokat térinformatikai modellekben elemezzük annak érdekében, hogy a tűzok védelmét jobban szolgáló, a faj igényeihez igazodó mezőgazdasági gyakorlatokra tudjunk javaslatokat kidolgozni. Fontos az is, hogy a természetvédelem rendelkezzen a tűzokélethelyek hosszú távú megőrzéséhez szükséges intézkedések megalapozásához és a veszélyeztető tényezők hatásainak alaposabb megismeréséhez szükséges ismeretekkel. A jeladós madarak eddig tapasztalt elhullási okaival kapcsolatban rövid elemzést készítettünk. Az egyesület energiát fordít a tűzokbarát gyepter- és szántóföldi gazdálkodás szakmai megalapozására és elterjesztésére. Ennek érdekében a földhasználat mikéntjét meghatározó agrártárgalmogatók 2020-ban elkezdett tervezéséhez szakmai fórumokon képviseltük a védelmi intézkedések támogatását és az MME közös agrárpolitikával (KAP) kapcsolatos álláspontját. Szorgalmazzuk az agrártáj természetközeli élőhelyfoltjainak védelmét, a termőhelyi adottságoknak megfelelő művelést, az időszakos vízállások megőrzését és a mozaikosabb mezőgazdasági földhasználatot. A természetbarát gazdálkodási módszereket népszerűsítő képzési, tájékoztatói tevékenység a világvilág miatt a tavalyi évben is a tervezettnél kisebb intenzitással zajlott személyes formában, de online megjelenéseink a természetbarát gyepter- és szántóföldi gazdálkodás bemutatását szolgáló e-learning-tananyagunkkal, tájékoztató anyagunk fejlesztésével és rövid ismertetőfilmek készítésével jelentősen kibővült.

További információ: www.tuzok.hu

FEHÉRGÓLYA-VÉDELMI PROGRAM

2021-ben is az ország jelentős részéről gyűjtöttünk fészkelési adatokat a fehér gólyákról. Összesen 3174 fészkelőhelyről érkezett be adat, amiből 1971-et foglaltak gólyapárok. Közülük 303 sikertelen volt az utódnevelésben, a többiek összesen 4232 fiókát nevelt fel. A sikeres párok átlagosan 2,6 fiókát neveltek, az összes párra számolva 2,2 a költési siker, azaz az átlagos fiókaszám. Ez a sok éves átlagnál (2,35) kissé alacsonyabb. A korábbi évekkel összehasonlítva mintegy 4000-4300 pár gólya költött 2021-ben Magyarországon, ami enyhe pozitív elmozdulás a 2019-es mélypontról.

Az év folyamán több tucatnyi sérült vagy elpusztult madárról, fészkeképítési próbálkozásról, új fészkekről érkezett lakossági bejelentés az MME-hez.

Ilyen esetekben közreműködünk a sérült madarak mentőközpontba szállításában, a veszélyes villanyoszlopokról bejelentést teszünk az áramszolgáltatók felé (lásd még az Áramütés-megelőzési programnál leírtakat), az új fészkeknél kezdeményezzük a fészekmagasítók kihelyezését a költési időszak után és segítséget nyújtunk abban.

RÁKOSIVIPERA-VÉDELMI PROGRAM

2021-ben immár második évét kezdte „A rákosi vipera természetvédelmi helyzetének javítása a Pannon régióban (LIFE18NAT/HU/000799)” című LIFE projekt. 2004 óta zajló tenyésztési programunk a tavalyi évben is sikeres szegzont zárt: július és augusztus folyamán 22 anyától 132 hím és 149 nőstény, vagyis összesen 281 kisvipera látta meg a napvilágot, így ezekkel az újszülöttekkel együtt a Központ működése alatt összesen 3834 rákosi vipera született. Szeptember elején négy, a Központban született és nevelkedett felnőtt, rádiótelemetriás jeladóval ellátott rákosi viperát bocsátottunk szabadon a Fertő–Hanság Nemzeti Park területén. Így velük együtt a program kezdete óta összesen 693 egyed kerülhetett ki természetes élőhelyére.

Tavasszal lezárult a szabadtéri terráriumok újjáépítésének első fázisa, ennek során 100 új terráriumot építettünk. A munkálatok az építkezés második fázisának előkészítésével folytatódtak nyáron és ősszel, melynek eredményeként 2022 tavaszán további 96 időálló, biztonságos szabadtéri terrárium épül. Az év folyamán megkezdődött egy automatizált adatgyűjtésre fejlesztett rádiótelemetriás rendszer, illetve az ehhez kapcsolódó jeladók fejlesztése, mely a jövőben a kígyók zavarásmentes, folyamatos nyomon követését teszi lehetővé.

Az egész világot érintő járványhelyzet miatt csak a projekt indulása után másfél év elteltével, 2021. október 15-én és 16-án nyílt lehetőségünk a projekt nyitó rendezvényének megtartására. Habár a korlátozások miatt a személyes részvétellel zajló előadások nagy része 2021-ben is elmaradt, partnereink segítségével számos rendezvényen, többek között a Tatai Vadlúdsokadalmon és a TerraPlazán is részt vettünk. Októberben az Állatok Világnapján tartottuk a Rákosi Vipera Napját is, melynek során a Fővárosi Állat-és Növénykertben, valamint a Szegedi Vadasparkban is jelen voltunk előadásokkal, bemutatókkal, ismeretterjesztő standdal. Év végén a Központ területén kiépítésre került egy online közvetítést is lehetővé tevő kamerarendszer. Ennek segítségével a későbbiekben az érdeklődők bepillantást nyerhetnek a kígyók, illetve a Központ mellett található Kistóban élő mocsári teknősök és a tavat látogató állatvilág életébe. Megújult a www.rakosivipera.hu címen elérhető honlapunk is, mely magyar és angol nyelven ismerteti meg az olvasót a rákosi viperával, a projekt célkitűzéseivel, eredményeivel.

További információ a programról: www.rakosivipera.hu

MADÁRÁLLOMÁNYOK NYOMON KÖVETÉSE

Egyesületünk működteti hazánk egyetlen, az ország egész területéről adatokat gyűjtő, elsősorban madarakra, illetve kételtű- és hüllőfajokra, továbbá szitakötőkre koncentrált Monitoring Központját. A gyakori madarak állományváltozásainak nyomon követését szolgálja az 1999-ben indult Mindennapi Madaraink Monitoringja (MMM) program, amely két tavaszi és egy téli számlálással, szigorú, hosszú távon összehasonlítható protokoll alapján vizsgálja a költő- és telelő állományok trendjeit. 2021-ben mintegy 250 db 2,5 km-es UTM-négyzetben történt felmérés. Az MMM program alapján készült állománytrendek számítanak az egyik legalapvetőbb indikátorértéknek a biológiai sokféleség változásának értékelésében. Az adatokat átadjuk a gyakori madárfajokat monitorozó pán-európai rendszer (PECBMS) részére is.

További információk, friss állománytrendek: mmm.mme.hu

A Madáratlasz Program (MAP) igen fontos eredményeként 2021 őszén megjelent a Magyarország madáratlasza című könyv, az Agrárminisztérium és az MME közös kiadásában, az Agrárminisztérium KEHOP-pályázatának (KEHOP-4.3.0.-VEKOP-15-2016-00001) finanszírozásában. A könyv a 420 hazánkban előfordult madárfaj állományáról, elterjedéséről, állományváltozásáról és természetvédelmi helyzetéről rendelkezésre álló ismereteket foglalja össze, mintegy 1700, modern számítógépes modellezéssel született térkép és grafikon, valamint fajleírások segítségével.

A MAP program nem ért véget a könyv kiadásával, a MAP-adatbázis továbbra is a madártani adatok fő gyűjtőportálja. Jelenleg mintegy 32 millió adatrekord található benne, amely folyamatosan gyarapszik. Az adatok hozzájárulnak a madarak mozgalmait kontinentális léptékben ábrázoló EuroBirdPortal működtetéséhez is.

Fontos mérföldkő volt 2021-ben a terepi adatgyűjtést megkönnyítő telefonos alkalmazás, a Turdus applikáció elkészülése, amely Android és IOS környezetben is elérhető.

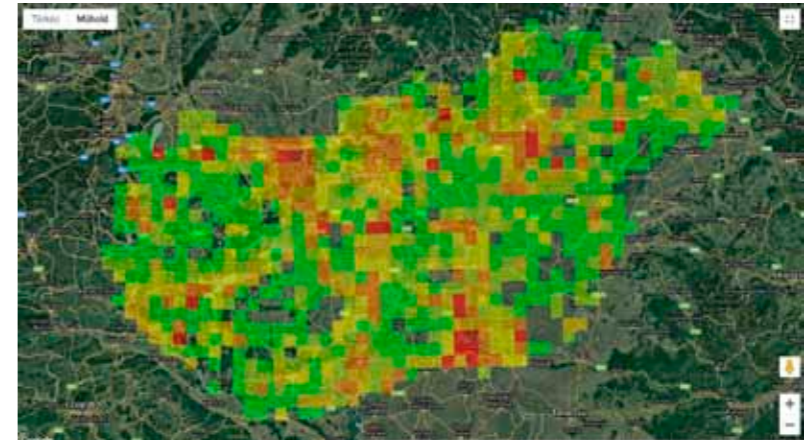
További információk: map.mme.hu
A könyv elérhetősége: madaratlasz.mme.hu

Magyarország madáratlasza

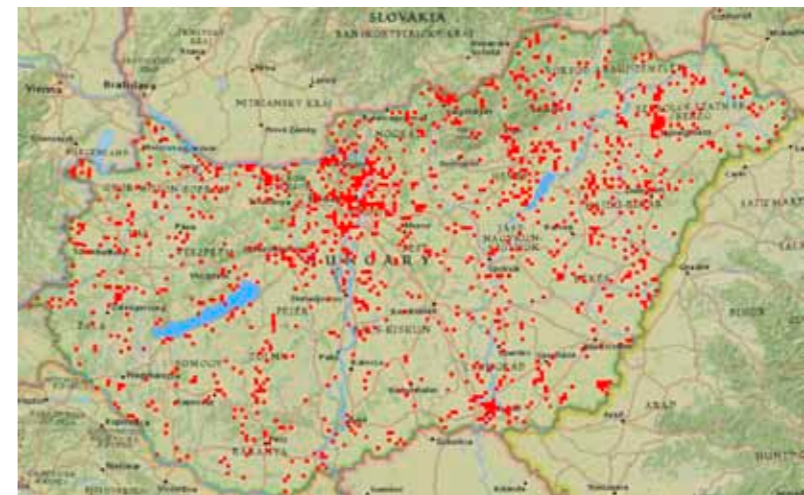
Bird Atlas of Hungary

A Madáratlasz program (MAP) adatbázisának áttekintő térképe a 2021. évi felmérésekről

A Mindennapi Madaraink Monitoringja (MMM) program keretében 1999 és 2021 között vizsgált mintaterületek

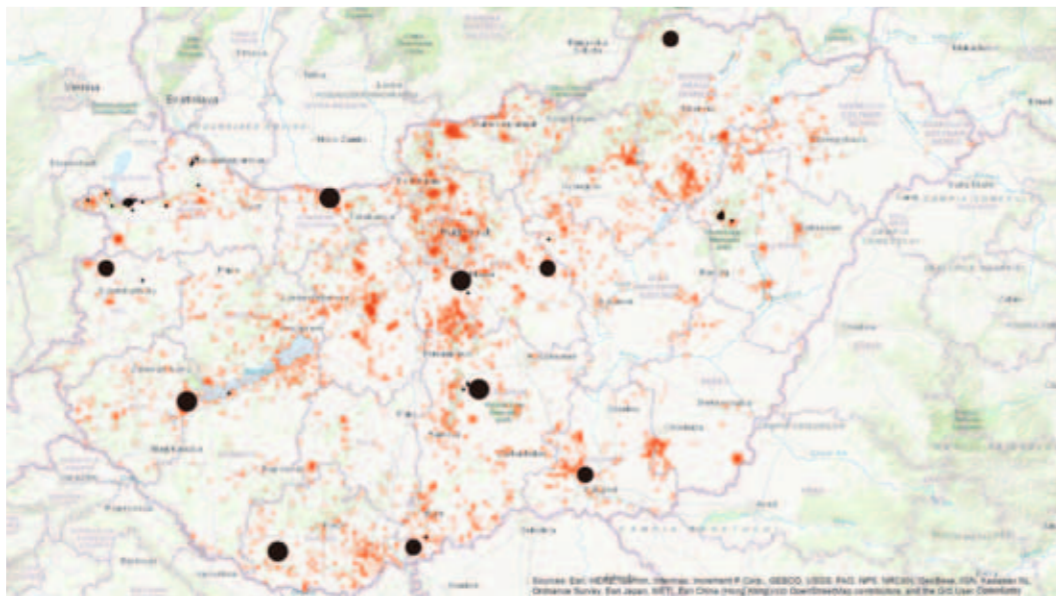
MADÁRGYŰRÜZÉS

Az MME Madárgyűrűzési Központja 1976 óta a hazai madárgyűrűzés szakmai irányító szervezete: nyilvántartja a magyarországi madárgyűrűzőket, kezeli a magyar madárgyűrűzési adatbankot, amely jelenleg 7,6 millió adatot tartalmaz. A központ kapcsolatot tart a külföldi társközpontokkal, valamint a madárgyűrűzés szakmai ernyőszerzetével, az Európai Madárgyűrűzési Szövetséggel (EURING, European Union for Bird Ringing), továbbá biztosítja a sorszámozott ornitológiai jelölőgyűrűket az összes hazai madárgyűrűző részére.

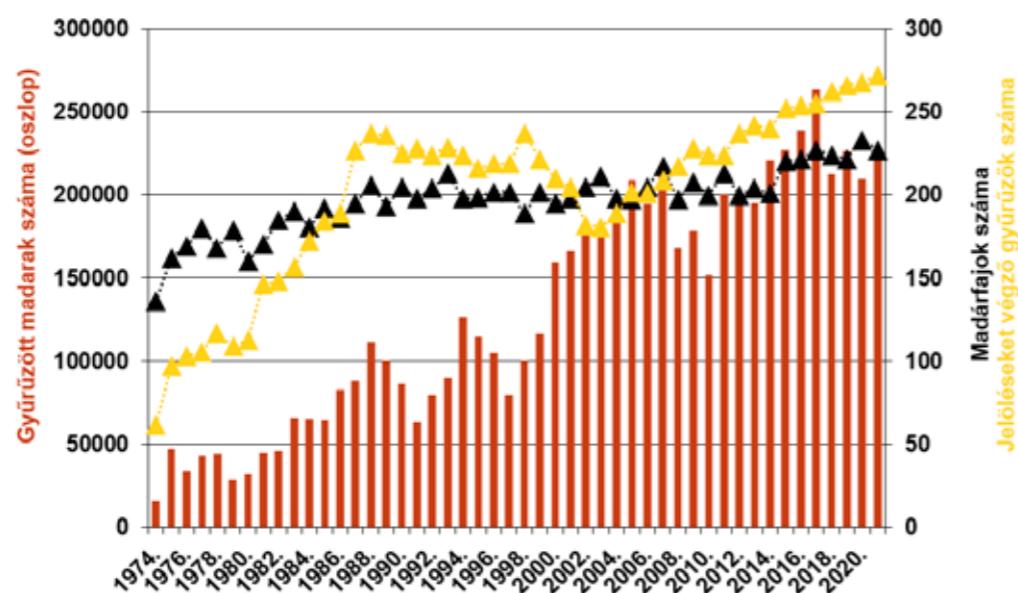
Jelenleg 465 madárgyűrűző van Magyarországon, akik közül 280 aktív státuszú. A madárgyűrűzők jelentős része az MME tagja. 2021-ben Magyarországon összesen 227 madárfaj 225 948 példányát jelölték meg, legnagyobb számban széncinegét (27 698 példány), cserregő nádiposzátt (24 836 pld.), foltos nádiposzátt (18 875 pld.), barátposzátt (17 152 pld.), kék cinegét (14 961 pld.) és vörösbegyét (14 132 pld.). A meggyűrűzött madarak egy része fiókkorban kapta az egyedi azonosítót, összesen 104 madárfaj 22 084 példányra. A gyűrűzések közel fele a 12 madárgyűrűző állomáson történt, amelyeken standard mintavételezéssel folyik a kutatómunka. A jelölések mellett 2021-ben összesen 38 515 visszafogási adat érkezett a Madárgyűrűzési Központba. Az ornitológiai (fém) jelölőgyűrű mellett teleszkóppal vagy akár szabad szemmel is olvasható színes, egyedi kóddal ellátott műanyag jelölőgyűrűket vagy színekombinációs jelöléseket is alkalmaznak a gyűrűzők. 2021-ben 76 madárfaj 7354 egyedére került ilyen színes jelölés. 2021-ben az MME Madárgyűrűzési Központjának munkatársai a gyűrűzési és a visszafogási adatok kezelése mellett összesen 3870 belföldi és külföldi megkerülési levelet dolgoztak fel. A Központ digitális levéltára jelenleg 71 128 file-t tartalmaz, mérete 61,1 GB. Ebben

valamennyi fellelhető archív megkerülési levél szkennelt pdf-másolata, valamint a mentett megkerülési e-mailek találhatóak meg. A Tringa (T-ring application) online madárgyűrzési adatbázist kezelő alkalmazás segítségével a gyűrzők és a megfigyelők saját maguk is feltölthetik és kezelhetik az adataikat a madárgyűrzési adatbankban. Jelenleg összesen 564 felhasználója van a rendszernek, jelentős részük madárgyűrző. 2021-ben a madárgyűrzési adatbankba került adatok negyven százalékát a felhasználók töltötték fel a Tringa rendszerébe.

Az egyes madárfajok hazai monitoring- és madárgyűrzési eredményei megtekinthetők a Magyarország Madarai weboldalon (<http://www.mme.hu/magyarorszagmadarai>).

A 2021-ben megjelölt madarak területi eloszlása, kiemelve a madárgyűrző állomásokat

Magyarországon meggyűrzött madarak évenkénti száma, valamint a jelölésekben résztvevő madárgyűrzők évenkénti száma

TÁRSADALMI KAPCSOLATOK

A Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület egyik fő célja a természetvédelem ügyének hatékony és széles körű képviselete. Ebben a törekvésünkben a legfontosabb célcsoportunk és egyben partnerünk a lakosság, tagjaink és önkénteseink. A munkálatokat a Központi Iroda szervezeti egységeként működő Társadalmi Kapcsolatok Osztálya (TKO) koordinálja. Oktatási, ismeretterjesztő tevékenységünk az online előadások, videók és pedagógusoknak, szülőknek készített segédanyagok mellett 2021 tavaszától már újra kiegészülhetett jelenléti oktatással is. Az év végéig közel háromszáz foglalkozást tartottak környezeti nevelőink. A rendezvények, kirándulások is újra megszervezésre kerülhettek. Szeptemberben kétnapos „Madárbarát kert” képzést tartottunk Budapesten, amelyen – az előző évi első workshophoz hasonlóan – az elméleti alapok elsajátítása után etetők és odúk barkácslására is lehetősége nyílt a résztvevőknek.

MADÁRTÁVLAT MAGAZIN

Az 1994-ben indult, negyedévente megjelenő folyóirat célja a tagság tájékoztatása. A folyóiratot az érvényes tagsági kártyával rendelkezők postai úton, térítésmentesen kapják meg. A lap az egyesület tevékenységét, aktuális híreit bemutató cikkek mellett a hazai és nemzetközi madár- és természetvédelem eredményeit bemutató írásokat közöl. A Madártávlát összes korábbi lapszáma letölthető az MME honlapjáról (https://www.mme.hu/madartavlat_magazin). A cikkek kereshető adatbázisa pedig elérhető a www.matarka.hu honlapon.

KOMMUNIKÁCIÓS KAMPÁNYOK

Az MME 1979 óta választja meg az év madarát: 2021-ben a cigánycsukra esett a lakosság választása. A faj bemutatására kiírt rajzpályázatra közel ötezer alkotás érkezett. Legsikeresebb kommunikációs kampányunk az adventi időszakhoz kötődik. Facebook-felületünk online adventi kalendáriumába minihatározóval segítettük a követőinket. A #RestoreNature mozgalomba is bekapcsolódott egyesületünk, amelynek keretében Európa valamennyi lakosa kiállhatott egy olyan jogszabály kidolgozása mellett, amely a természetes élőhelyek helyreállításának ad keretet.

MADÁRBARÁT KERT PROGRAM

A 2002-ben indult Madárbarát kert program az MME legfontosabb, társadalmi szintű, a lakosság egészségét megszólító gyakorlati madárvédelmi kezdeményezése. A programhoz bárki csatlakozhat a regisztrációt követően, majd az ajánlott madárvédelmi tevékenységeket elvégezve megszerezheti a program nevével megegyező elismerő táblát is. A Madárbarát kert jelenleg öt alprogramot tartalmaz (lásd az alábbi táblázat).

ALPROGRAM (MEGHIRDETÉS ÉVE)	REGISZTRÁLÓK SZÁMA 2021-BEN	REGISZTRÁLTAK SZÁMA A PROGRAM KEZDETÉTŐL
Madárbarát kert (2002)	539	6945
Madárbarát óvoda (2002)	75	1325
Madárbarát iskola (2002)	23	457
Madárbarát panel (2008)	3	76
Madárbarát munkahely (2008)	14	129
Összesen	654	8932

TÁRSADALMI TÁMOGATOTTSÁG

Kiemelten fontos tagjaink, támogatóink, partnereink, céges adományozóink, önkénteseink véleménye és mind anyagi, elvi, mind pedig tevéleges szerepvállalása, hogy együttesen mozdíthassuk előbbre a madár- és természetvédelem ügyét. Munkánkat támogatói háttér nélkül nem tudnánk elvégezni. A szükséges erőforrások jelentős részét is a társadalmi háttér szolgáltatja az adó 1%-ának felajánlásával, a tagok hozzájárulásaival, a perselyadományból befolyt összegekkel és az adományozók felajánlásaival. Ezek a támogatók azok, akinek fontos a természetvédelem és akiknek értékrendjét és véleményét a természetvédelmi kérdések megvitatásakor képviseljük a döntéshozók előtt. 2021 is számos kihívás elé állított minket. Ugyan ebben az évben valamivel több lehetőség adódott a személyes találkozásokra, mégis elmaradtak a nagy rendezvények, a képzések egy része, a szemléletformáló foglalkozások hektikusan kerültek megrendezésre, a terepi munkák továbbra is kis létszámú csoportokra és egyénekre korlátozódtak. Ezzel együtt azon dolgoztunk, hogy vállalt feladatainkat maradéktalanul ellássuk.

ADÓ 1%-OS FELAJÁNÁLÁSA AZ ELMÚLT ÉVEKBEN:

2016: 29,2 millió Ft, 6579 fő (átlagosan 4459 Ft/fő)
2017: 28,1 millió Ft, 6217 fő (átlagosan 4529 Ft/fő)
2018: 32,4 millió Ft, 6560 fő (átlagosan 4972 Ft/fő)
2019: 40,8 millió Ft, 7339 fő (átlagosan 5552 Ft/fő)
2020: 42,0 millió Ft, 6569 fő (átlagosan 6408 Ft/fő)
2021: 44,9 millió Ft, 6640 fő (átlagosan 6771 Ft/fő)

Ahogy a számokból kitűnik, az 1%-ot felajánlók tábora enyhe növekedést mutat, és az egy főre jutó felajánlások összegének átlaga is emelkedett.

TÁMOGATÁSI KATEGÓRIA SZERINT A TÁMOGATÓ TAGOK SZÁMA

Arany fokozatú támogató (100 000 Ft): 18 fő
Ezüst fokozatú támogató (50 000 Ft): 18 fő
Bronz fokozatú támogató (20 000 Ft): 216 fő
Támogató MME-tag (10 000 Ft): 758 fő

PERSELYADOMÁNYOK (KITŰZŐK)

A 2021-es év az előzőhöz képest jóval kedvezőbb eredményekkel örvendeztette meg az egyesületet. A pandémia miatti szabályok enyhítése éreztette hatását és kitűzős partnereinktől 75,8 millió forint támogatásban részesültünk. Ugyan a háttérmunkák okoztak némi fejtörést, de önkénteseink, munkatársaink és külföldi partnereink együttes munkája lankadatlan volt, így kisebb-nagyobb zökkenőkkel sikerült kiszolgálni a jelvények iránt felmerült egyre növekvő igényeket.

EGYÉNI ÉS CÉGES ADOMÁNYOK

A postai levélkampányunk 2021-ben is változatlan felállással működött. Ahogy azt támogatóink megszokhatták, öt levélkampányt folytattunk, valamint megújult formában adtunk hírt főbb adományozóinknak az előző évben lezajlott eseményekről és tevékenységeinkről. Ebben az évben nem került nyomdába az éves jelentésünk, hanem online tettük azt elérhetővé mindenki számára. A levelek gyakoriságára vonatkozóan mindig köszönettel vesszük a visszajelzéseket, és igyekszünk az igényekhez alakítani a postázások számát.

Adományozóink száma 2021-ben tovább csökkent, így 27 224 főt tudhattunk támogatóink között. Mindezek ellenére azonban arról örömmel adhatunk hírt, hogy az egy főre eső támogatás átlaga ebben az évben elérte a 6700 Ft-ot felajánlónként, és a kiemelt adományozási kategóriákban is szépen gyarapodott az adományozók száma.

TÁMOGATÁSI KATEGÓRIA SZERINT A TÁMOGATÓK, ADOMÁNYOZÓK SZÁMA:

Arany fokozatú támogató (100 000 Ft): 39 fő
Ezüst fokozatú támogató (50 000 Ft): 143 fő
Bronz fokozatú támogató (20 000 Ft): 1458 fő
Főbb adományozók (5000 Ft felett): 10 439 fő
Kategória nélkül: 15 145 fő
Összesen: 27 224 fő

A tagság, önkéntesség, kitűzős persely kihelyezése és adományozás mellett adott a lehetőség együttműködő partnerként MME-tagkártyakedvezmény nyújtására, gondoskodó termékek felajánlására. Nagy örömünkre szolgál, hogy e támogatási formákat is egyre többen választják.

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Köszönetünket fejezzük ki mindenkinek! Azoknak is, akik nem a fent említett támogatási módok valamelyikével, hanem bármilyen más módon ötlettel, hasznos tanáccsal, aktív tevékenységgel, anyagi segítséggel vagy az egyesület hírének öregbítésével járultak hozzá a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület munkájához.

MME TERMÉSZETBARÁTOK BOLTJA

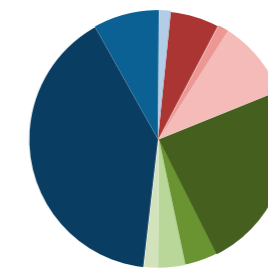
Az MME Bolt a megújult, könnyebben használható webboltnak köszönhetően rekordmennyiségű csomagot küldött ki, szám szerint 4550-et. Mindig vannak új termékek a bolt kínálatában, de amire a legbüszkébben vagyunk, hogy 2021-től elérhetők az MME saját márkás távcsövei is, amelyek ár-érték arányban verhetetlenek. Szintén újítás, hogy a bolti felületen keresztül is lehet MME-tagságot ajándékba vásárolni, és a Madárbarát Kert programra való regisztráció is átkerült a webshopba. A termékek böngészése mellett a vásárlók a rendszeresen megjelenő blogbejegyzésekből hasznos tippet tudhatnak meg a termékekről.

További információ: www.mmebolt.hu

A 2021-ES PÉNZÜGYI ÉV

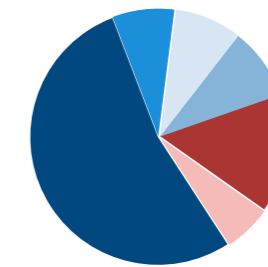
Az egyesület a 2021-ben a járványveszély ellenére – bár visszafogott gazdálkodási tevékenységet folytatott – eredményes évet zárt. Az évet 614 millió forintos nyitóval indítottuk. Az alábbi számok az egyesület költségvetésének megvalósulását pénzforgalmi alapon mutatják be, az MME éves mérlegében és eredménykimutatásában szereplő számoktól némileg eltérnek, mivel azok a számviteli szabályoknak megfelelően az évek között elhatárolásokat is tartalmaznak. A 2021. évi összes bevétel 1130 millió Ft volt. Az összes bevételünk 48% volt köthető Európai Unió pályázatokhoz. Ennek nagyobb része közvetlen Európai Unió támogatás (40%), míg másik jelentős része a Pannon gyepek élőhelyeinek megőrzését, valamint a Rákosi vipera természetvédelmi helyzetének javítását célzó pályázatok Agrárminisztérium által biztosított társfinanszírozása (8%) volt.

A bevételeink másik nagy részét (31%) a magánszemélyek támogatásai tették ki. Egyre növekvő mértékben jelentik tevékenységünk alapját a magánszemélyektől kapott források: a tagdíjak (3%), adományok (24%) és az 1%-os felajánlások (4%), amelyek együtt meghaladták a 343 millió Ft-ot. Köszönet illet minden támogatónkat, hogy bíznak bennünk, és támogatják az egyesületet abban, hogy a kitűzött céljainkat elérjük! Az év során az összes kiadásunk 1033 millió Ft volt, amely tartalmazta az Európai Unió pályázatok keretében partnereinknek tovább utalt 322 millió Ft összeget is. A kiadások 59%-át közvetlenül a természetvédelmi programjainkra fordítottuk, 9%-át a társadalmi kapcsolatok területén ismeretterjesztési, oktatási és kommunikációs feladataink finanszírozására használtunk fel. A helyi csoportjaink tevékenységének költsége a teljes költségvetés 6%-át, a központi adminisztráció költségei pedig 8%-ot tették ki. A fennmaradó rész az adománygyűjtési és a vállalkozási tevékenységünk kiadásait fedezte. hogy bíznak bennünk, és támogatják az egyesületünket kitűzött céljaink elérésében!

BEVÉTELEK

10%	Vállalkozási bevételek
1%	Egyéb bevételek
6%	Szakmai tevékenységek
1%	Hazai pályázatok bevételei
8%	Nemzetközi pályázat hazai forrása
40%	EU-s és nemzetközi pályázatok
2%	Cégek, alapítványok támogatása
3%	Tagdíj
4%	Adó 1%
24%	Magánszemélyek támogatása

Összesen 1130 millió forint

KIADÁSOK

60%	Természetvédelmi programok
6%	Helyi csoportok
9%	Társadalmi kapcsolatok
8%	Központi iroda
11%	Adományszervezés költségei
7%	Vállalkozási tevékenység költségei

Összesen 1033 millió forint

2021 az év madara a cigánycsuk

A cigánycsuk a sík, domb- és hegyvidékek nyílt, gázos-bokros területek jellegzetes madara. Száraz növényi szálakból álló fészket a tojó a talajra, fűcsomó tövébe építi. Rövid távú vonuló, a telet az európai és észak-afrikai Mediterráneumban tölti.

Európában 5,9-9,3 millió pár költet. A magyar állomány 1999-2019 közötti 21 évben 54%-al csökkent és 2020-ban 195-210 ezer párra tehető.

Veszélyezteteti a mezőgazdaság élőhely-átalakítása, növényvédőszeres okozta rovarátlálékhiány, talajon fészkelő fajként a füves területek, gázos árokpártok tavaszi és nyári égetése.

Védett, természetvédelmi értéke 25 000 Ft

Festmény: Kókay Szabolcs • Grafika: Kiss Maja
Fotók: Kovács Norbert, Papnyik Norbert, Sutyak János

TÁMOGATÓINK

A korábbi évektől eltérően sajnos nem tudjuk név szerint említeni kiemelt támogatóinkat, mivel a 2018. május 25-én életbe lépett új adatvédelmi rendelet erre nem ad lehetőséget. Minden kedves támogatóknak és tagunknak köszönjük egész éves támogatásukat!

Kiemelt céges támogatók:

Bortársaság Boltok Kft., Bölcs Baglyok Szögi Lajos Oktatóközpontja, Collect Hungary Kft., ELMŰ Hálózati Kft., Evermore EOOD, HBH Stratégia és Fejlesztés Kft., GDI Magyarország Kft., Kiskunsági Természetvédelmi Zrt., MAVIR Magyar Villamosenergia-ipari Átviteli rendszerirányító Zrt., Minert Környezetvédelmi és Bányászati Szolgáltató Zrt., MVM Émász Áramhálózati Kft., Körber Hungária Kft., „Sámán” Kereskedelmi és Szerelőipari Kft., Szatuna Kft., Vandesign-Autó Kft., Wati Cooling Systems Kft., Webshop Logisztika Kft., Zárdai Ügyvédi Iroda

Intézményi támogatók:

Agrárminisztérium, Ácsteszer Község Önkormányzata, Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság, Bihar Természetvédelmi és Kulturális Értéktörző Közalapítvány, BKM Budapesti Közművek Nonprofit Zrt., Budapest Főváros Önkormányzata, Budapest II. kerület Önkormányzata, Budapest XII. kerület Hegyvidéki Önkormányzata, Bükk Nemzeti Park Igazgatóság, CINEA (Európai Éghajlat-politikai, Környezetvédelmi és Infrastrukturális Végrehajtó Ügynökség), Dombóvár Város Önkormányzata, Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság, Dutch Birding Association, EU EASME (Kkv-ügyi végrehajtó ügynökség - Life), Európai Bizottság, Fertő- Hanság Nemzeti Park Igazgatóság, Főkert Nonprofit Zrt., Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság, Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság, Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság, Külgazdasági és Külügyminisztérium, Magyar Közút Nonprofit Zrt., Miniszterelnöki Kabinetiroda, Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal, Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzata, Széchenyi Programiroda Nonprofit Kft., WWF Világ Természeti Alap Magyarország Alapítvány

Illusztrációk: Kókay Szabolcs • **Fotók:** Alföldi Dániel, Árvay Márton, Bagyura János, Bodnár Katalin, Egerer Anna, Halpern Bálint, Horváth Márton, Imre Tamás, Máté Bence, Orbán Zoltán, Palatitz Péter, Simay Gábor, Solt Szabolcs, Szekeres Levente • **Kiadványszerkesztés:** Kiss Maja, Kőménymag

